

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/2/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8219202216
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8219202216.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. Remedium Legal, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovanej I. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX G. XXX, o zaplatenie sumy 174,78 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 09.09.2020, č. k. 2Csp/85/2019-73, takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Stranám sporu nepriznáva náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku I. zamietol žalobu a vo výroku II. nepriznal žalovanej nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi.

2. Citoval ustanovenia § 52 ods. 1 a 4, § 524 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. u) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „ZoB“).

3. V odôvodnení okrem iného uviedol, že považoval za nesporné, a to vzhľadom na povahu účastníkov Zmluvy o kreditnej karte (spotrebiteľský úver), že predmetný zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským, keďže právny predchodca žalobcu (banka) ako dodávateľ pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a uzavrel predmetnú zmluvu so žalovanou, ktorá je fyzickou osobou - nepodnikateľom (čo vyplýva z označenia žalovanej v zmluve o kreditnej karte identifikačnými znakmi typickými pre nepodnikateľa - menom, priezviskom, bydliskom, rodným číslom). Súd prvej inštancie prioritne skúmal aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu v tomto spore, ktorý ju odvodzoval od zmluvy o postúpení pohľadávok. Žalobca tvrdil, že žalovaná neplnila splátky v dohodnutých termínoch. Pritom však podľa súdu prvej inštancie netvrdil a ani listinnými dôkazmi nepreukázal, naplnenie bodu 8., čl. II Ostatných ustanovení Zmluvy zo dňa 07.07.2016. Z tvrdení žalobcu nie je zrejmé, ako banka v naznačených súvislostiach postupovala a keďže žalobca netvrdil a nepreukázal mimoriadnu splatnosť úveru, resp. ukončenie zmluvného vzťahu výpoveďou, odstúpením etc., nie je možné urobiť záver o tom, žeby predmetný úver bol ku dňu postúpenia splatný. Okrem už uvedeného dodal, že žalobca súdu predložil výzvu zo dňa 12.04.2017, v ktorej banka žalovanú informovala o nezaplatenej pohľadávke vo výške 244,02 eura a o tom, aby žalovaná pohľadávku banky uhradila do 15 dní od doručenia výzvy. Výzva je základným predpokladom pre postúpenie bankovej pohľadávky a musí predchádzať postúpeniu aspoň 90 dní. Táto výzva by uvedením dátumu 12.04.2017 zodpovedala požiadavke dodržania lehoty 90 dní pred postúpením pohľadávky, k čomu došlo dňa 21.05.2018. Samotná výzva bez preukázania,

že táto sa mohla dostať do dispozičnej sféry žalovanej sama o sebe nestačí. Žalobca pritom nepredložil súdu dôkaz o tom, kedy bola táto výzva žalovanej odoslaná, resp. doručená. Žalobca hodnoverne nepreukázal, keďže nepredložil dôkaz o odoslaní a doručovaní výzvy žalovanej, že dodržal podmienky pre platné postúpenie pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 ZoB. Žalobca nepreukázal, že sa platne stal veriteľom uplatnenej pohľadávky voči žalovanej, teda nepreukázal svoju aktívnu vecnú legitimitáciu na jej uplatňovanie a z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie žalobu zamietol.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 a § 261 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Súd žalobu v celom rozsahu zamietol, čo znamená, že úspešnej žalovanej by patril nárok na náhradu trov konania, avšak žalovaná žiadne trovy neuplatnila a z obsahu spisu jej ani žiadne trovy nevyplynuli, a preto jej nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal.

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca v zákonnej lehote z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Žalobca je toho názoru, že v danom konaní súd nevyslovil svoje predbežné právne posúdenie vecí, neprezentoval pred stranami žiadnu skutočnosť ako spornú, čím nevytvoril zákonný priestor na doplnenie dôkazov. Na základe toho súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Podľa žalobcu súd síce nie je povinný žalobcu vyzývať na doplnenie dokazovania, avšak zároveň treba rešpektovať zákonné ustanovenia a nie je možné vo veci rozhodnúť a žalobu zamietnuť bez toho, aby súd nenariadil vo veci pojednávanie, na ktorom je možné doplniť dokazovanie zo strany oboch strán sporu. Žalobca poukazuje na skutočnosť, že v konaní bolo podľa jeho názoru preukázané, že pred postúpením pohľadávky postupca dodržal všetky podmienky, ktoré mu ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB ukladá. Poukázal na to, že žalovaná bola v čase postúpenia pohľadávky v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní (žalovaná bola v zmysle prílohy č. 1 k Zmluve o postúpení pohľadávok ku dňu postúpenia pohľadávky v nepretržitom omeškaní po dobu 513 dní), a zároveň bola postupcom vyzvaná na úhradu svojho peňažného záväzku, a to výzvou zo dňa 12.04.2017. Žalobca teda v konaní tvrdil (a naďalej tvrdí), že žalovaná bola v čase postúpenia pohľadávky napriek písomnej výzve postupcu v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní. Keďže tieto skutkové tvrdenia neboli protistranou popreté, v zmysle ust. § 151 ods. 1 CSP ich bolo v konaní podľa názoru žalobcu potrebné považovať za tzv. nesporné skutkové tvrdenia, na základe čoho bolo potrebné uzavrieť, že je nesporným skutkovým tvrdením, že žalovaná bola postupcom riadne vyzvaná na zaplatenie omeškaných splátok a v čase postúpenia pohľadávky bola žalovaná napriek písomnej výzve postupcu v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči postupcovi nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Podľa žalobcu ust. § 92 ods. 8 ZoB pojednáva len o písomnej výzve banky (bez akýchkoľvek osobitých náležitostí) voči svojmu klientovi, t. j. výzve banky k úhrade omeškaných splátok úveru, resp. akejkoľvek časti peňažného záväzku klienta, ktorá môže byť vykonaná kedykoľvek za trvania omeškania dlžníka. Keďže v súdenom prípade si zmluvné strany navyše dojednali plnenie v splátkach, dlžník sa ocitol v omeškaní ihneď po tom, čo nezaplatil splátku v dohodnutej dobe splatnosti (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Je toho názoru, že uplatnenie práva na vyhlásenie splatnosti splátok v prípade neplnenia splátkového kalendára je ponechané len na vôli veriteľa, ktorý si môže vymáhať každú jednotlivú splátku samostatne, alebo môže (a zároveň nemusí) v dôsledku porušovania povinností dlžníka pristúpiť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti dlhu a žiadať zaplatenie dlhu okamžite a jednorazovo. Žalobca uvádza, že v konaní ani netvrdil, že by si pred postúpením pohľadávky uplatnil svoje právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Zároveň pre úplnosť žalobca opätovne uvádza, že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti nie je zákonnou náležitosťou vyžadovanou pre platné postúpenie pohľadávky, ale len oprávnením postupcu, ktorý jeho využitie v uvedenom prípade nepotreboval ani tvrdiť alebo preukazovať, nakoľko má za to, že pohľadávka bola splatná pred jej postúpením na žalobcu v zmysle splatnosti jednotlivých splátok podľa Zmluvy. Nakoľko ustanovenie § 89 ods. 1 ZoB pripúšťa úpravu vzťahov medzi bankou a klientom odchyľne od ustanovení ZoB, pričom ustanovenie § 92 ods. 8 ZoB nevyklučuje odchylnu úpravu vzájomných vzťahov, zmluvné strany (postupca a žalovaný) si v posudzovanom prípade dohodli otázku postúpenia odchyľne od predmetného zákona, a to v bode 12.4 Všeobecných obchodných podmienok. Na základe uvedeného žalobca zastáva názor, že preukázanie splnenia podmienok v zmysle ust. § 92 ods. 8 ZoB v konaní nebolo potrebné, keďže žalobca preukázal, že zmluvné strany si vzájomné práva a povinnosti upravili v súdenom prípade odchyľne od ust. § 92 ods. 8 ZoB. Na základe vyššie uvedeného žalobca preto navrhuje, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1. CSP.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením a nesprávnymi skutkovými zisteniami, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v plnosti aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

8. Odvolací súd sa najprv vypracoval s odvolacou námietkou žalobcu, že v dôsledku nenariadenia pojednávania vo veci, súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 177 ods. 1 a 2 CSP, súd nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariaďovať a) ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 2.000 eur, b) strany s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania súhlasia, c) to ustanovuje tento zákon.

10. Podľa § 297 CSP, súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariaďovať, ak a) sa vo veci rozhoduje rozsudkom pre zmeškanie v prospech spotrebiteľa, b) ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1.000 eur.

11. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že súd prvej inštancie na prejednanie veci nenariadil pojednávanie, ale došlo k verejnému vyhláseniu predmetného rozsudku dňa 09.09.2020, ktoré bolo vopred oznámené vyvesením na úradnej tabuli a webovej stránke súdu prvej inštancie.

12. Ustanovenie § 297 CSP zakotvuje výnimku zo zásady ústnosti v spotrebiteľských sporoch a upravuje procesné situácie, v ktorých nie je potrebné nariadiť pojednávanie. Formulácia ust. § 297 písm. b) CSP korešponduje s § 177 ods. 2 písm. a) CSP <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/>>, pričom ich spoločnými znakmi sú jednoduché právne posúdenie veci, nespornosť skutkových tvrdení strán a bagateľný cenzus s rozdielnou výškou. Cieľom prvých dvoch znakov je, aby pojednávanie nebolo potrebné nariaďovať v zásade v takých sporoch, kde nie je potrebné dokazovanie a nie je nevyhnutné ústne pred súdom prejednávať argumenty strán, týkajúce sa právneho posúdenia veci.

13. Posúdiac predmetnú vec podľa vyššie citovaných procesných ustanovení odvolací súd zhodne s prvoinštančným dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky, aby v predmetnom spotrebiteľskom spore nebolo nevyhnutné na prejednanie sporu nariadiť pojednávanie. Keďže žalovaná nevyužila možnosť vo veci sa vyjadriť, v dôsledku čoho skutkové tvrdenia žalobcu obsiahnuté v žalobe nerozporovala, je potrebné uzavrieť, že skutkové tvrdenia strán neboli sporné. Zároveň bola splnená i ďalšia podmienka, že išlo o otázky jednoduchého právneho posúdenia veci, keďže išlo len o plnenie z bežnej spotrebiteľskej zmluvy, včítane zákonných podmienok posúdenia postúpenia bankovej pohľadávky podľa § 92 ods. 8 ZoB, pričom nejde o posúdenie ojedinelé, ale hromadne sa opakujúce za obdobných zmluvných podmienok. To, že hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje zákonný limit 1.000 eur, keďže istina v danom prípade predstavuje sumu 174,78 eura, je úplne nesporné.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky, aby súd prvej inštancie postupoval podľa procesného ust. § 297 písm. b) CSP a vo veci nenariadil pojednávanie, pričom realizoval verejné vyhlásenie rozsudku. Takýto postup súdu nemožno hodnotiť ako nesprávny, nedošlo ním k odňatiu procesných práv stranám, ani k porušeniu práva na spravodlivý proces. Táto odvolacia námietka žalobcu preto neobstojí.

15. Podľa § 181 ods. 1 a 2 CSP, po vyvolaní veci a úkonoch podľa § 180 žalobca prednesie podstatný obsah žaloby a vyjadrení podľa § 167. Žalovaný má právo vyjadriť sa k prednesu žalobcu. Strana môže odkázať na svoje písomné podanie. Po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

16. Odvolací súd nepovažuje za dôvodnú odvoláciu námietku žalobcu spočívajúcu v tvrdení, že súd prvej inštancie porušil ust. § 181 ods. 2 CSP tým, že stranám sporu neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na skutočnosť, že takúto povinnosť má súd v zmysle ust. § 181 ods. 2 CSP vykonať na prvom pojednávaní. V danom prípade súd prvej inštancie nenariadil pojednávanie, nakoľko mal splnené procesné podmienky na verejné vyhlásenie rozsudku podľa § 297 písm. b) CSP.

17. K odvolacej námietke, že žalovaná nespochybnila aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu, odvolací súd uvádza, že skúmanie vecnej legitímácie (aktívnej alebo pasívnej), je imanentnou súčasťou každého súdneho konania; súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, ak ju žiadna zo strán sporu nenamieta. Zistenie nedostatku vecnej legitímácie má za následok zamietnutie žaloby. „Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (navrhovateľ) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitímovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (odporca) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitímovaný)“ (z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III. ÚS 517/2011-9 zo dňa 22.11.2011). Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 3Cdo 192/2004 vyslovil, že: „Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ako podá žalobu (v takomto prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom tohto hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o ktorom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide.“ Aj po prijatí nového procesného predpisu (CSP) sú vyššie citované závery plne aplikovateľné.

18. V prejednávanej veci bolo povinnosťou žalobcu preukázať, že je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatňovaný nárok.

19. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie je zrejmé, že žalobca si v predmetnom konaní uplatnil nárok na zaplatenie peňažnej sumy vo výške 174,78 eura s príslušenstvom na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka zo dňa 21.05.2018 medzi postupcom Slovenská sporiteľňa a.s. a žalobcom. Postupca uzatvoril so žalovanou dňa 07.07.2016 Zmluvu o Kreditnej karte, ktorej predmetom bolo poskytnutie spotrebiteľského revolvingového úveru s úverovým rámcom 300 eur.

20. Podľa § 92 ods. 8 ZoB, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho

istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priechi dobrým mravom

22. Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle ust. § 92 ods. 8 ZoB môže byť iba pohľadávka alebo jej časť, ktorá je už (1) splatná, a to za predpokladu predchádzajúcej (2) písomnej výzvy banky a skutočnosti, že klient banky je napriek výzve (3) nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť kumulatívne splnené v čase postúpenia pohľadávky. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie.

23. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Predpoklady musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 26/2017 zo dňa 28. marca 2018, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/147/2017 zo dňa 24.04.2018).

24. Ustanovením § 92 ods.8 ZoB sa sledovalo sprísnenie postúpenia cesie bankovej pohľadávky zo sféry kontrolovanej centrálnou bankou a umožniť dlžníkovi, ktorý poruší zmluvné podmienky, aby v primeranom čase vykonal nápravu a zotrval vo vzťahu s bankou, s ktorou dojednal finančnú službu („Toto právo banka nemá, ak klient uhradil omeškaný peňažný záväzok ešte pred postúpením pohľadávky...“). Zákonné podmienky akými sú napr. postúpenie iba splatnej pohľadávky, písomná výzva, 90 dňová lehota nepodporuje záver, že by hlavným cieľom sprísnenia cesie bankovej pohľadávky bola ochrana bankového tajomstva.

25. Sprísnenie zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky môže byť považované za zákonný predpoklad z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie vždy je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnaj banky, ktorá kontrola je osobitne dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu.

26. Nedodržaním zákonných podmienok postúpenia bankovej pohľadávky sa takéto postúpenie dostáva do rozporu s dikciou zákona s priamym dopadom na platnosť právneho úkonu. Prezumpcia znalosti predpisov zverejnených v zbierke zákonov pritom vylučuje dobromyseľnosť postupníka.

27. Pre platnosť zmluvy ako právneho úkonu je právne významný moment, kedy tento právny úkon bol urobený. Ak zmluva o postúpení pohľadávok v čase jej uzatvárania nespĺňala náležitosti vyžadované ustanovením § 92 ods. 8 ZoB, išlo o neplatný právny úkon odporujúci zákonu. Neplatnosť podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka je neplatnosťou absolútnou, čo znamená, že právny úkon takouto absolútnou neplatnosťou postihnutý nemá za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému.

28. Znenie bodu 12.,12.4 V umožňujúce postúpenie bankovej pohľadávky bez splnenia podmienok stanovených v § 92 ods. 8 ZoB je v rozpore so zákonom a spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ide preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napíňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Odvolací súd má za to, že ust. § 92 ods. 8 ZoB je kogentným ustanovením a dohodou zmluvných strán sa od neho nemožno odchýliť (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 18Co 109/2011).

29. Základným článkom, od ktorého sa odvíja postup banky pri postúpení pohľadávky tretej osobe bez súhlasu klienta, je výzva adresovaná dlžníkovi na zaplatenie, ktorá musí byť preukázateľne zaslaná dlžníkovi, čo je potrebné preukázať predložením doručenky alebo podacieho lístka.

30. Cit. ust. § 92 ods. 8 ZoB, vyžaduje, aby banka pred zamýšľaným postúpením pohľadávky inému subjektu, ktorého výber ako už bolo konštatované spotrebiteľ (klient) nemôže ovplyvniť, dala tento svoj zamýšľaný postup na vedomie spotrebiteľovi a to písomnou výzvou na plnenie s upozornením, že aj keď napriek tejto výzve bude spotrebiteľ viac ako 90 kalendárnych dní s plnením čo i len časti svojho záväzku voči banke v omeškani, musí si byť spotrebiteľ vedomý a musí počítať s tým, že banka aj bez jeho súhlasu svoju pohľadávku voči nemu môže postúpiť inému aj nebankovému subjektu, t.j. subjektu voči ktorému už spotrebiteľ nebude požívať ochranu v zmysle ochrany svojich citlivých údajov tvoriacich predmet bankového tajomstva, vymožiteľnej národnou bankou. Inými slovami povedané, v záujme ochrany slabšej strany vo vzťahu s bankou, t.j. v záujme ochrany spotrebiteľa z hľadiska ochrany jeho citlivých údajov tvoriacich predmet bankového tajomstva, pred ich sprístupnením tretím osobám nebankového charakteru, ktorých postupy sú z hľadiska nakladania a spracovania s týmito údajmi nekontrolovateľné a nevymožiteľné národnou bankou, dal zákonodarca v § 92 ods. 8 ZoB spotrebiteľovi možnosť, rozhodnúť sa, či aj napriek písomnej výzve banky na plnenie podstúpi riziko, aby jeho údaje boli sprístupnené nebankovému subjektu ak po výzve nebude viac ako 90 kalendárnych dní banke plniť a tak aby bolo nakladanie s jeho údajmi nekontrolovateľné národnou bankou alebo spotrebiteľ bude konať svedomím, že sám svojím konaním, keď ani po takejto výzve banky viac ako 90 kalendárnych dní nebude banke plniť, sa pripravil o ochranu nakladania so svojimi údajmi tvoriacimi predmet bankového tajomstva. Banka nezaslaním predmetnej výzvy spotrebiteľovi podľa § 92 ods. 8 ZoB, nie je oprávnená spotrebiteľa o toto jeho rozhodnutie (v lehote min. 90 kalendárnych dní po zaslaní výzvy, pozn.) pripraviť, resp. tomuto oprávneniu spotrebiteľa korešponduje zákonná povinnosť banky, aby pred zamýšľaným postúpením svojej pohľadávky voči spotrebiteľovi na tretiu osobu (aj nebankového charakteru), takúto výzvu spotrebiteľovi zaslala, aby toto postúpenie pohľadávky bolo účinné aj z hľadiska zákonných požiadaviek ZoB. Písomná výzva podľa § 92 ods. 8 ZoB je faktickým úkonom, ktorý je nevyhnutnou podmienkou možnosti ďalšieho právneho úkonu, a to postúpenia pohľadávky zo strany banky na osobu, ktorá nie je bankou aj bez súhlasu jej klienta (spotrebiteľa), po uplynutí zákonom stanovenej lehoty min. 90 kalendárnych dní. V prípade, ak tento faktický úkon nebol preukázateľne vykonaný a doručený žalovaným, nemôže byť platná ani zmluva o postúpení, z ktorej žalobca odvodzuje svoju aktívnu vecnú legitímáciu.

31. Odvolací súd konštatuje, zhodne so súdom prvej inštancie, že z obsahu spisu a napokon i z obsahu samotného odvolania je zrejmé, že postupca nepostupoval v súlade s ust. § 92 ods. 8 ZoB, keď nezaslal dlžníkovi výzvu. Výzva v zmysle ust. § 92 ods. 8 ZoB musí byť kvalifikovaná. Zákon síce nestanovuje žiadne osobitné obsahové náležitosti na túto výzvu, avšak z obsahu a zmyslu tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že nestačí akákoľvek výzva banky na zaplatenie, ale touto výzvou musí banka jednak vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy s uvedením lehoty 90 dní a upozorniť ho, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude banka oprávnená postúpiť pohľadávku na iný, hoc aj nebankový subjekt, bez súhlasu dlžníka. Z uvedeného dôvodu neobstojí tvrdenie žalobcu, že za takúto výzvu možno považovať výzvu banky zo dňa 12.04.2017. Táto bola voči žalovanej bankou realizovaná síce pred postúpením pohľadávky, avšak na úplne inom právnom základe, a nie na podklade § 92 ods. 8 ZoB, pretože ako už aj z jej označenia vyplýva, jedná sa o výzvu na plnenie a nie s následkom postúpenia pohľadávky inému subjektu, ako to vyžaduje § 92 ods. 8 ZoB. Žalobca v tomto prípade neprijateľne kumuluje dve rozdielne výzvy s dvoma rôznymi právnymi účinkami na právny status spotrebiteľa (klienta) a tvrdí, že banka pred postúpením mu pohľadávky si splnila povinnosť podľa § 92 ods. 8 ZoB, avšak nepreukázal, žeby banka skutočne žalovanej zaslala výzvu v zmysle označeného ustanovenia ZoB, poskytujúcej spotrebiteľovi (žalovanej) ochranu resp. možnosť takejto ochrany pred porušením bankového tajomstva, ktorá skutočnosť musí byť v tejto osobitnej výzve explicitne uvedená a tak daná spotrebiteľovi (žalovanej) na vedomie s možnosťou rozhodnúť sa či bude alebo nebude banke plniť.

32. Tým, že banka výzvu dlžníkovi nezaslala, resp. táto skutočnosť zo strany žalobcu nebola v konaní preukázaná, neposkytla mu dostatočný priestor na vykonanie krokov voči „svojej“ banke za účelom zotrvania s ňou vo vzťahu. Splnenie zákonom požadovaných predpokladov na postúpenie splatných pohľadávok teda nebolo preukázané. Aktívna legitímácia žalobcu nie je preto daná. Zmyslom a cieľom ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB bolo dosiahnuť stav, aby mal dlžník dostatok času na vykonanie opatrení

zotrvať na vzťahu so „svojou“ bankou a tak zotrvať aj vo sfére kontrolovanej Národnou bankou Slovenska.

33. Pokiaľ žalobca potrebné zistenia v konaní odvodzoval od jeho nerozporovaného tvrdenia na základe ustanovenia § 151 ods. 1 CSP, takýto postup v spotrebiteľských sporoch (§ 290 - § 306 CSP) nepovažuje odvolací súd za náležitý v prípade, že súd požaduje skutočné preukázanie žalobcom tvrdenej skutočnosti. Súd prvej inštancie požadoval relevantný dôkaz o existencii a doručení výzvy banky žalovanej pred postúpením pohľadávky v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB, ktorý mohol vykonať aj bez návrhu. Uvedený postup súdu prvej inštancie je v súlade s ustanovením § 295 CSP, podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz a zásadami, na ktorých spočíva konanie s tzv. slabšou stranou. Posúdenie splnenia podmienok na postúpenie pohľadávky bankou podľa ustanovenia § 92 ods. 8 ZoB je nevyhnutné pre vyhodnotenie právneho úkonu postúpenia z hľadiska jeho platnosti, resp. absolútnej neplatnosti, čo má priamy vplyv na posúdenie aktívnej legitímácie žalobcu, teda na výsledok samotného sporu. Za stavu, kedy súd v spotrebiteľskom súdnom spore trvá na dôkaze, pričom dodávateľ, resp. jeho právny nástupca nepreukáže existenciu ním tvrdenej skutočnosti, ktorá má byť dokazovaním preukázaná, ustanovenie § 151 ods. 1 CSP o nespornosti nepopretých skutkových tvrdení sa neuplatní. Súd je totiž vždy povinný ex offa skúmať aktívnu legitímáciu žalobcu a taktiež je ex offa povinný poskytnúť ochranu spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane, a to aj v prípade, že sa spotrebiteľ svojich práv v konaní nedovoľáva. Námietky žalobcu s poukazom na ustanovenie § 151 ods. 1 CSP odvolací súd považuje za neopodstatnené.

34. Keďže žalobcom nebolo preukázané naplnenie už prvého predpokladu možnosti postúpenia pohľadávky tak, ako to vyžaduje § 92 ods. 8 ZoB (výzva banky adresovaná dlžníkovi pred postúpením pohľadávky), odvolací súd sa už nezaoberal podmienkou splatnosti úveru pred postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky nie je možné považovať za platné, a to s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. Keďže na žalobcu nebola platne postúpená pohľadávka uplatňovaná v konaní, súd prvej inštancie správne postupoval, ak žalobu z dôvodu nedostatku vecnej aktívnej legitímácie žalobcu zamietol.

35. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

36. V odvolacom konaní nebol žalobca úspešný. Naopak fakticky plne úspešná bola žalovaná, ktorej vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná bola v odvolacom konaní pasívna, k odvolaniu sa nevyjadřila, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnila, a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).